

његови закључци не буду одржали у појединостима, остаће као стечено да је он проблеме социологије нашега села покренуо у целини и предложио једно кохерентно њихово објашњење, по коме установа својине земље на селу, и све друге које иду са њом, зависе од потреба сељачке привреде.

Михаило Константиновић

Dr. Ana Prokop: KOMENTAR OSNOVNOM ZAKONU O BRAKU. Izdanje „Školske knjige”, Zagreb, 1953, str. 246.

А. Прокоп објавила је досад више запажених радова из породичног права, као Равноправност жене, брак и породица по Уставу ФНРЈ, 1948; Усвојење по законодавству ФНРЈ, 1948; Право жене нове Југославије, 1950, а недавно је објавила и Коментар Основног закона о браку. Писати коментаре закона није лако и једноставна ствар. Нарочито је тешко писати коментаре оних закона који уређују и расправљају личне односе грађана и засецају у унутрашњу и осећајну страну људског живота. У ту групу спада свакако и Основни закон о браку. А. Прокоп морала је уложити огроман труд и напор да правилно схвати и уочи смисао и значење појединих одредаба основног закона о браку које су изражене у кратким и сажетим прописима. У ту сврху она је добро проучила сав доступни материјал, користила је записнике комисија која је израдила нацрт наведеног закона, скупштинске белешке, судску праксу и чланке и расправе о појединим питањима брачног права. У томе раду такође се угледала на најбоље стране коментаре брачног законодавства. Уз сваки члан Основног закона о браку она даје низ образложених решења која се отуда могу извести. Поред решења она наводи и материјал којим се служила, а нарочито судску праксу. Највише се позива на одлуке Врховног суда Хрватске, јер јој одлуке других судова нису биле у довољној мери приступачне.

Овај коментар и са научне и са техничке стране задовољава. Писан је јасно, приступачно и прегледно. Решења су углавном добро постављена и правилно разјашњена. Према томе овај рад претставља озбиљан придлог за упознавање нашег брачног права и за разумевање и правилну примену Основног закона о браку.

М. Беговић

L. Bercher et G. H. Bousquet: GHAZALI, *Le livre des bons usages en matière de mariage*. Paris, 1953 p. 130.

Правни факултет у Алжиру издаје већ 70 година свој часопис „Revue algérienne”. Поред тога факултет је почео објављивати, има неколико година, и своја посебна издања под именом „Bibliothèque de la Faculté de droit d'Alger”. Досад је објављено 17 свезака све библиотеке. Ту се расправљају углавном питања која засецају у друштвени живот народа Северне Африке. Сем тога ту су објављене и следеће студије од општер значаја: М. Н. Fabre, *Theorie des démocraties populaires*. V. 1950; R. Guiho, *Le recours contre l'auteur d'un*

dommage donnant droit à une indemnité d'assurance, IX, 1950; M. Pallasse, Orient et occident, à propos du colonat romain au bas-empire, X, 1950; F. Deridda, L'obligation d'entretien, XVI, 1952.

У XVII свесци ове библиотеке објављен је горе наведени рад Бершеа и Бускеа. Буске, професор Правног факултета у Алжиру, спада међу најбоље познаваоце живота и обичаја Арапа. Он је из те области објавио више радова од којих су неки преведени на стране језике. Његов сарадник Берше је директор Института „Des Hautes études arabes” у Тунису. Наведени њихов рад садржи превод и коментар одломка о браку из дела Препород науке од чувеног арапског филозофа Газалије који је живео у XI веку, а чија су дела преведена на латински и многе друге језике. Газали у овом одломку расправља о значају, предностима и негодама брака, о правима и дужностима супруга и разводу брака. Газали се не задржава само на правном образложењу постављених питања, него улази у разматрање брака са гледишта тадашње науке и филозофије. Његово је излагање живо, јасно и поткрепљено изворима. Он се у свом делу позива и на народне обичаје и на народна схватања свога времена. Према томе његово дело је веран израз научне мисли и схватања средине и времена у ком је он живео и стварао. Његово излагање о браку служи као користан прилог како за филозофију тако и за историју права.

М. Беговић

C. Westrup, *NOTES SUR LA SPONSIO ET LE NEXUM DANS L'ANCIEN DROIT ROMAIN*. Kobenhavn, 1947, 28 p.

U. Lübtow, *ZUM NEXUMPROBLEM*, ZSS, 67 H., RA, Weimar, 1950, S. 112—161.

H. Levy-Bruhl, *L'ACTE PER AES ET LIBRAM. NOUVELLES ÉTUDES SUR LE TRES ANCIEN DROIT ROMAIN* Paris, 1947, 97—115 p.

Питања из историје старог римског нексума свакако улазе у ред највише дискутованих проблема из историје римског права. Интересовање за нексум почиње још од XVI века са Шпигелијем и Олдендорфом, па се преко Кујација, Салмасија и Гроновија, затим Брисонија и Хајнеција, наставља и код нових истакнутих историчара и теоретичара римског права. Познато је да су старом нексуму посветили велику пажњу, између осталих, Нибур, Савињи, Хушке, Митајс, Момзен, Жирар, Ленел итд. Али познато је исто тако да у питањима историје нексума „упркос утрошеног читавог блага оштрумности” — како је рекао Леви - Брил — није учињен дефинитиван напредак. О нексуму још увек постоје само хипотезе.

Хипотезе о нексуму којих данас већ има толико да постаје неопходно извршити њихово класификовање у неколико основних група, углавном се ипак крећу у два основна правца. Оне се, с једне стране, настављају на Хушкеово учење да је нексум био публицистички уговорни посао старог Рима. Тај публицистички посао, по том мишљењу, као свој предмет морао је увек имати римски новац, а био је склапан у свечаној форми per aes et libram онда кад је требало произвести циљеве зајма, уговора о каматама, одговорности за евиксију и одговорности за извршење легата per damnationem. Питање осигурања за извршење преузетих обавеза при нексуму било је решено путем директне manus injectio.